

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

13 noiembrie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Elena Covalenco,

Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Bejenaru,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2018, declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, în cauza penală în privința inculpatei

Spatari Ludmila XXX, născută la XXX, originară și domiciliată în XXX.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 04.07.2017 - 22.12.2017;
2. Instanța de apel: 17.01.2018 - 07.05.2018;
3. Instanța de recurs: 06.07.2018 - 13.11.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 22 decembrie 2017, Spatari Ludmila a fost achitată de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța a constatat că Spatari Ludmila a fost pusă sub învinuire pentru faptul că, la 05 iulie 2016, în jurul orei 09.50, prezentându-se la BC „Moldova Agroindbank” SA, filiala Rezina, situată în or.Rezina, str.27 august 1991, nr.5, apropiindu-se de ghișeul nr.3 al băncii, sub pretextul unui schimb valutar și anume, a sumei de 1000 euro în lei moldovenești, potrivit cursului oficial al băncii din ziua respectivă, prin înșelăciune i-a transmis casierului Odainic Mariana numai 10 bancnote cu nominalul de 50 euro, adică 500 euro, iar după transmiterea banilor, până a fi numărați de casier, i-a confirmat acesteia că dorește să schimbe anume suma de 1000 euro în lei moldovenești și, profitând de încrederea persoanei, a primit de la casierul Odainic Mariana în schimb suma de 21 880 lei moldovenești, echivalentul sumei de 1000 euro, cauzându-i acesteia, care este persoană material răspunzătoare, un prejudiciu material în sumă totală de 10 940 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a lui L.Spatari în baza art.190 alin.(1) Cod penal la 1 an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, pe motiv că probele acumulate legal în cadrul urmăririi penale și cercetate în ședința de judecată confirmă vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate, iar poziția instanței, prin care a stabilit lipsa existenței faptei infracțiunii este greșită, or, o astfel de faptă a avut loc la 05.07.2016, în or.Rezina, în filiala BC „Moldova Agroindbank”SA, unde L.Spatari a înșelat casierul M.Odainic, precum că dorește să schimbe suma de 1000 euro în lei, și i-a înmănat casierului numai suma de 500 euro, după care i-a confirmat că în suma înmănată sunt 1000 euro, fapt ce nu corespundea realității; - faptul că casierul

după ce a numărat banii nu a sesizat diferența, este determinat anume de înșelăciunea manifestată de inculpată față de aceasta.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2018, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de procuror.

Instanța de apel a indicat că prima instanță, în baza probelor acumulate la cauza penală, care au fost corect apreciate, cu respectarea prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, corect a ajuns la concluzia privind achitarea inculpatei L.Spatari de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal, *pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.*

În motivarea soluției, instanța de apel, în urma audierii inculpatei, a părții vătămate și a martorilor N.Esipov, T.Colesnic, A.Negură, prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, a stabilit că declarațiile acestora nu indică asupra faptului că *inculpata prin acțiunile sale ar fi comis infracțiunea incriminată, or probele la care face trimitere acuizarea nu indică că ar fi fost comisă infracțiunea* prevăzută de art.190 alin.(1) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a conchis că, din probele prezentate de către organul de urmărire penală, cât și din cele cercetate și apreciate de instanță, nu s-a stabilit că operatorul M.Odainic, în cadrul exercitării atribuțiilor sale de serviciu, depistând în cadrul verificării numerarului, cu atât mai mult că a depistat o bancnotă de 50 euro cu careva defect, că clientul L.Spatari i-a prezentat suma de 500 euro pentru a efectua tranzacția de schimb, dar susține că dorește să schimbe anume 1000 euro, nu i-a reproșat clientului că sunt numai 500 euro, or M.Odainic avea obligațiunea de bază să verifice și să numere mijloacele bănești cu care operează, iar în cazul în care vreun client de-al băncii ar fi încălcat ordinea stabilită, să anunțe agentul de pază. Prin urmare, nu s-a demonstrat că partea vătămată M.Odainic i-a transmis inculpatei dublul sumei de 500 euro - 21880 lei, sub influența înșelăciunii și abuzului de încredere.

În această ordine de idei, instanța de apel a stabilit că *nu a fost dovedit faptul că inculpata a urmărit scopul de a sustrage bunurile altei persoane*, adică latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art.190 Cod penal. Mai mult că partea care pretinde că i-a fost cauzat un prejudiciu material, nu a sesizat instanța civilă în vederea soluționării litigiului.

De asemenea, la caz nu a fost demonstrat că L.Spatari avea o situație financiară neprielnică, lipsa unei activități aducătoare de beneficii, că aceasta imediat a cheltuit toți banii. Iar partea vătămată M.Odainic, fiind audiată, a declarat că din neatenție a luat și a calculat 10 bancnote cu valoarea nominală de 50 euro primite de la L.Spatari ca drept fiind 10 bancnote cu nominalul de 100 euro, aceasta nu a putut explica și nu a relatat prin care anume acțiuni ilicite a fost înșelată de către L.Spatari, precum și prin ce metodă aceasta a abuzat de încrederea ei. Faptul că L.Spatari a spus că dorește să schimbe 1000 euro, nu este confirmat prin nicio probă, iar învinuirea a fost formulată exclusiv pe declarațiile părții vătămate, M.Odainic.

Instanța de apel a indicat că procesul-verbal privind examinarea înregistrărilor video la camera de luat vederi din 13.07.2016, nu poate fi pus la baza unei sentințe de condamnare atâta timp cât, prin răspunsul din 23.09.2016, directorul filialei Al. Negură a informat că înregistrările video de la camerele de luat vederi din 05.07.2016 nu s-au păstrat, la fel, în acest sens este și răspunsul din 20.12.2016, potrivit căruia, spațiul de

stocare nu permite extragerea imaginilor pentru luna iulie 2016, deoarece la momentul adresării, acestea erau rescrise. La fel, s-au examinat înregistrările video de la ghișeul nr.1, însă, potrivit actului de învinuire, L.Spatari s-a prezentat la ghișeul nr.3.

Mai mult, instanța de apel a considerat că procesul-verbal de confruntare, prezentat drept probă a acușării, nu poate fi pus la baza sentinței de condamnare, or, potrivit pozelor color imprimate de la camera de luat vederi, prezentate instanței de către partea vătămată, s-a constatat că în incinta filialei băncii, clienții stau așezați pe scaune, după linia de marcare de culoare roșie.

Instanța a indicat că *circumstanțele cauzei denotă lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal, lipsind probe care confirmă latura subiectivă a infracțiunii incriminate.*

De asemenea, instanța a menționat că în cadrul ședințelor de judecată *nu au fost prezentate probe pertinente și concludente, precum că acțiunile inculpatei ar fi întrunit elementele constitutive ale infracțiunii imputate.*

5. Împotriva deciziei nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul care, invocând temeiul de drept prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, pe motiv că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; - instanța a apreciat incorect, tendențios și formal probele prezentate și circumstanțele cauzei, nefiind indicat în decizie niciun motiv bazat pe probe, de ce în acțiunile inculpatei nu sunt prezente elementele infracțiunii incriminate; - instanța a stabilit lipsa faptei infracțiunii, însă o astfel de faptă a avut loc; - instanța de apel nu a analizat în ansamblu toate probele administrate la dosar, atât cele care incriminează vinovăția inculpatei, cât și cele care confirmă nevinovăția ei, dar s-a referit la cele din urmă, fără a le aprecia la justa valoare.

6. Judecând recursul ordinar declarat de către procuror în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia avocatului S.Lefter în numele inculpatei L.Spatari, prin care solicită respingerea recursului ordinar ca fiind vădit neîntemeiat, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Conform art.385 alin.(1) pct.1), 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul și dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat.

Reieșind din prevederile art.394 alin.(3) pct.2), alin.(4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, nefiind admisă introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art.384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte.

În speță, Colegiul penal sesizează că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei.

Astfel, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, prima instanță a constatat în descriptivul sentinței diverse motive de achitare, cum ar fi că: „*fapta lui Spatari Ludmila nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii...*”, „*...nu s-a dovedit faptul că inculpata a urmărit scopul de a sustrage aceste bunuri...că acțiunile inculpatei ar fi întrunit elementele constitutive ale infracțiunii imputate...*”, „*învinuirea adusă lui Spatari Ludmila nu este bazată pe probe directe...*”, „*...nu a fost dovedit faptul că Spatari Ludmila ar fi comis o infracțiune de escrocherie...*”, „*careva probe ... ce ar confirma învinuirea inculpatei...nu au fost prezentate instanței*”, „*...vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii imputate nu s-a dovedit...*”.

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent că inculpata este achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal din motiv că „*nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*”.

Prin urmare, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs atestă că, conform prevederilor art.414 alin.(1), (2), (5), (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Potrivit art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Conform art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Colegiul penal notează că, potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea primei instanțe urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei

Însă, instanța de apel, judecând cauza, nu a respectat prescripțiile de drept menționate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de prima instanță nominalizate *supra*, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal.

Împrejurările expuse cert atestă că instanțele de fond nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârilor pronunțate, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, prin ce a admis eroarea de drept prevăzută de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Având în vedere că eroarea de drept menționată nu poate fi corectată de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu prevederile legale, să-și argumenteze clar concluziile, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să respecte prevederile art.394, 414 Cod de procedură penală și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2018, în cauza penală în privința inculpatei Spatari Ludmila și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de atac, pronunțată integral la 11 decembrie 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru